

TEKA

Panoptikum az ÉT-ben

Budapest, Sárospatak (ÉM) – A panoptikum szó nem egyértelműen a „magas kultúrát” juttatja eszünkbe, sokkal inkább olcsó, szenzációhajász fogásnak tűnik az egykori – vagy rosszabb esetben mai – jelentős személyiségek viaszba öntése. Mégis tömegek látogatják a londoni, párizsi panoptikumot.

Mint az Élet és Tudomány (ÉT) című folyóirat e heti számában olvashatjuk, az első magyar panoptikumot 15 évvel ezelőtt Köllő Miklós hozta létre Budapesten az Űri utcában, de a Labirintus a pincerendszer magas páratartalma miatt tönkrement, a kiállított tárgyak, az öltözetek valóságos szétruhadtak. Mégis sokan keresték, hiányolták, ezért született meg a Magyar Történelmi Panoptikum, amely a Budai Vár melletti Sándor-palotában nyert ideiglenes otthonra. Láthatunk itt szerzeteseket, illetve azon személyek viaszfiguráit, akiknek közvetlen közük volt a Budai Várhoz. Szembe néz a látogatókkal Zsigmond, Hunyadi László, Mátyás király...

Említi a cikk a nemrégiben megnyílt sárospataki panoptikumot is, ahol az Árpád-házi királyok képes krónikája tárul fel a látogatók előtt. Ahogy a fővárosban, itt sem csak személyeket, hanem életképeket is láthatnak az érdeklődők.

A panoptikumot egyébként egy holland vendégfőnök, Philip Curtius találta ki az 1620-as években. Ő családja, barátait állította a középpontba. Ezek a „szobrok” 250 évig fennmaradtak a család tulajdonában.

Panoptikum a pataki várban Fotó: P. T.

Alkotásra ösztönző díjak

Miskolc (ÉM) – Alkotói ösztöndíjakat ítél oda az arra érdemesnek tartott pályázóknak tegnapi ülésén a miskolci közgyűlés.

Hat hónapra, havi 60 ezer forintot szavaztak meg a képviselők Bódi Lászlónak, a Miskolci Egyetem tanársegédjének A miskolci roma kultúra kutatása című munkájához, Gyulai Csaba író-költőnek (írói nevén: Ficsku Pálnak) A Mikszáth-vírus, avagy avasi keserű történetek című könyve írásához, Vass Tibor író-költőnek alkotói tevékenységéhez.

Egyszeri, 150 ezer forintnyi alkotói ösztöndíjat kap Almásy Zsuzsanna nemzetközi hegedűversenyen való részvételéhez, és Dobák Judit, a Miskolci Egyetem hallgatója a Generációs konfliktusok a Diósgyőrvasgyári kolóniában című kutatásához.

Pályakezdő ösztöndíjként 50 ezer forintot kap hat hónapig Fazekas Csaba, a Miskolci Egyetem tanársegédje Borsod és Miskolc a polgári átalakulás korában című munkájához, három-három hónapig havi 50 ezer forint jut Gergey Zoltánnak színháztörténeti krónika írásához, illetve Horváth Kinga grafikusművésznek a művészeti oktatómunka segítéséhez.

HÍRCSOKOR

● **Rockpárba** címmel amatőr zenekarok számára hirdet pénzdíjas versenyt a kazincbarcikai Egressy Béni Művelődési Központ. Az augusztus 29-én és 30-án rendezendő versenyre nevezni augusztus 26-áig lehet a 48/312-413-as telefonon.

● **Egri Tibor** festőművész alkotásaiból nyílik kiállítás június 29-én, hétfőn délután 5 órakor a tiszaujvárosi Városi Kiállítóteremben.

● **Az Ifj. Horváth István Nemzeti és Nemzetközi Amatőr Színjátszó Fesztivált** tizennegyedik alkalommal rendezik meg július 1. és 5. között Kazincbarcikán az Egressy Béni Művelődési Központban.

Barlangi koncert a „fény húrjain”

Talán egyszer egy svéd barlangban is előadják a Baradla muzsikáját

Miskolc, Aggtelek (ÉM – DK)
– A sötét barlangba itt-ott beszűrődő fénysugarak olyanok, mintha hurok lennének. Talán az angyalok játszhatnak rajtuk néha: mikor megpengetik, földöntúli zene születik. Szirmai Dezsőt viszont „föld alatti” muzsika megírására ihlette a látvány.

– Miskolci vagyok, gyerekkoromtól ismerem az aggteleki barlangot – mondja a Fény húrjai című elektroakusztikus hangjáték szerzője, Szirmai Dezső, jelenleg Norvégiában élő zongoratanár, zeneszerző. – Amikor tavaly itthon voltam, újra ellátogattam a Baradla-barlangba, és elhatároztam, megírom a zenéjét. Már ez a muzsika lett egy a barlangról készült film kísérőzenéje is, amit Norvégiában is bemutatnak. A napokban pedig megjelenik egy CD is.

A darab igazi ősbemutatója azonban holnap, szombaton délután 4 órától lesz a föld alatti koncertteremben.

– Mi még soha nem játszottunk barlangban – jegyzi meg Végő Ágnes fuvolista, és a kijelentés társára, Soós Viktorára is igaz, aki a kis zenekar hegedűse. Őket úgy választotta ki a zeneszerző, hogy bement a Bar-

Az utolsó zenei „simítások”...

Fotó: Dobos Klára

tók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolába – ahová (büszkén vallja) egykor ő is járt – és kérte, ajánljanak neki két tehetséges fiataalt. Télen aztán elküldte

a kottákat is, így kezdődhetett a gyakorlás. A közös munkát viszont csak egy hete kezdték. A lányok most találkoztak először a svéd vendégénekesnővel is,

akiről szintén kiderül, hogy eddig még nem énekelt a föld alatt. Ő egyébként egy zeneiskola igazgatója, elég sokat koncertezik, innen például Koppenhágába megy énekelni. Most jár először Magyarországon. Az ország tetszik neki, de az embereket „sokallja”. Hiszen Svédországban sokkal kisebb a népsűrűség. De barlang ott is van – bár tény, nem olyan szép, mint az aggteleki –, és már szó is volt arról, hogy egyszer talán ott is felszen-dül a Baradla muzsikája – a miskolci lányok közreműködésével.

– Nagyon különleges, szép zene, tetszik nekem – mondja a darabról a svéd művésznő. A zeneszövegek pedig egyetértésük jeléül lelkesen bólogatnak. Sokszínű, változatos muzsika született: hol jazzes, hol kicsit rockos, hol meditatív, lírai részeket hangsúlyoz majd tovább a barlangi akusztika.

A kis csapat – amelynek tagja még Horváth Bertalan (ütőhangszerek) és Szirmai Mihály (klarinét, szaxofon) – másnap, vasárnap délelőtt fél 11-től a jósavői református templomban is bemutatkozik, persze ott más, a helyhez jobban illő műsort adnak elő: Szirmai Dezső darabjai mellett klasszikusoktól is válogattak.

Megújult a csesztvei kúria, megnyílt a Madách Múzeum

Csesztve (MTI) – Felújítva, megszerépítve, újonnan rendezett állandó kiállítással csütörtökön ismét megnyílt az közönség előtt a csesztvei Madách Imre Múzeum.

A Madách-émlékév e kiemelkedő jelentőségű eseményéről Horváth István, a Nógrád Megyei Múzeumok Igazgatóságának vezetője tájékoztatta az MTI munkatársát.

Mint hangsúlyozta, a Madách-család csesztvei kúriájában rendezett emlékmúzeum újbóli megnyitása, nem csak a Madách-kultusz hagyományosan ápoló nógrádiak számára fontos esemény, az ország más vidékein, sőt a határainkon túl élő irodalombarátok is számon tartják

és életükben legalább egyszer elzarándokolnak Csesztvére, hogy tisztelegjenek Madách nagysága előtt.

A kúria régóta esedékes felújításának költségeiből az Országos Milleniumi Emlékbizottság 4,5 millió, a Nógrád Megyei Közgyűlés 1 millió forintot vállalt. Ebből rendbe hozták az épületet és az azt övező parkot, az 1983-ban közönség elé tárt, s újabakkal kiegészített Madách-relikviákból pedig Kerényi Ferenc irodalomtörténész új állandó kiállítást rendezett a kúria falai között.

A csesztvei Madách Imre Múzeumot a következőkben – hétfő kivételével – naponta délelőtt 10 és délután 2 óra között kereshetik fel a látogatók.

Az emlékmúzeum várja a látogatókat Fotó: MTI – Gyurkó Péter

Szemlélik és formálják a világot

A megyei rajzverseny győzteseinek technikája is finomodik az alkotótáborban

Szomolya (ÉM – NyZ) – Aradi Jenő rajztanár és képzőművész emlékére minden évben rajzversenyt rendeznek. Műelemzés, tanulmányrajz és szabadalkotás kategóriában indulhatnak a jelentkezők, a díjnyertesek pedig alkotótáborban dolgozhatnak, tanulhatnak.

– Csodálattal tekintünk Aradi Jenő rajztanár, képzőművészre. Egyfajta szemléletet kaptunk tőle, figyelmeztetett arra, hogy a meglévő értékekre és a szűkebb pátria kincseire is fel kell figyel-nünk. Olyan eldugott értékeket ismerhettünk meg a jövőtől, mint például a karciai templom. Majdnem hogy ő mutatta meg az ottaniaknak, hogy milyen értékes környezetben laknak. Ebben a csodálatban kezdtük el szervezni a versenyt, majd az alkotótábor – mesélni a rajzverseny és a tábor történetét Murányi József mezőkövesdi rajztanár.

„Igen, itt vannak a képzőművészek, de elmentek a Kaptár-rétre!” – tájékoztatnak a helybeliek. Korábban különböző településeken tartották, de már ötödik éve Szomolyán rendezik meg az alkotótábor. Azért, mert itt adottak a feltételek – mondják a vezetőtanárok. Van égető-

kemence, fotólabor, megvannak a sokszorosító grafikához szükséges eszközök, még videostúdióban is dolgozhatnak a gyerekek. Rézművesné Nagy Ildikó, megyei szaktanácsadó szervezi a szakmai és jutalom-rendezvényt, általában csak a győzteseket

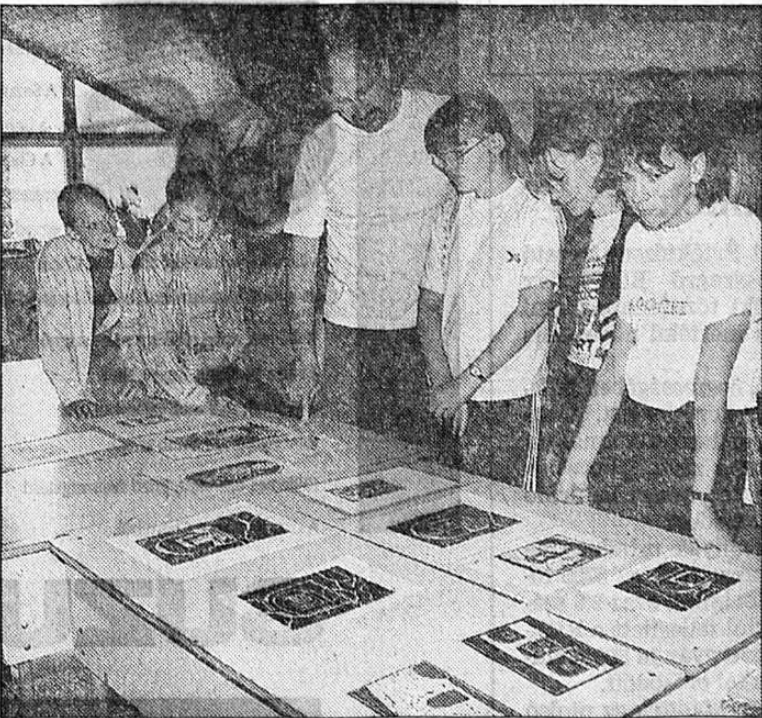
hívják meg, de a létszám mindig attól is függ, hogy mennyi pénz áll rendelkezésre. Ebben az évben húsz általános iskolás csemegezhet a vezetőtanárok tudásából.

– Egy hét alatt nem lehet a világot megváltani, de nem is ez a

célunk. Mindenki, aki itt van, otthon van a saját műfajában, a gyerekek rendkívül felkészültek. Itt inkább más műfajokkal ismerkedhetnek meg, egymástól tanulhatnak újat, tőlünk pedig talán egy másik nézőpontot. Az otthonról hozottakat alkalmazzák a gyerekek, emellett pedig lehet finoman irányítani őket – állapítja Tóth Tibor, az egri tanárképző főiskola tanára.

A hétfőtől péntekig tartó találkozó – mint mindig – most is megfigyelték a résztvevők a szomolyai barlanglakások arányait, formáját, szerkezetét, magát a látványt, gyűjtöttek motívumokat Egerben vagy Mezőkővesden. De nem bámészkodnak! – hangsúlyozzák a pedagógusok. Mert a kiránduláson „gyűjtöttek” műhelymunkában használják fel a gyerekek.

– Tizenhat-tizenhét éve rendezzük meg ezt a tábor, lett régész, rajztanár, amatőr alkotó az egykor táborozó gyerekekből. Az itt készült műveket rajzmódszertani konferenciákon mutatjuk be, és kiállításokat is szervezünk. Mindig archiváljuk a műveket, így lassan Szomolyán kialakul egy megyei vizuális gyűjtemény. És természetesen az újabb pályázatok benyújtásakor is mellékelünk az alkotásokból – tudjuk meg Tóth Tibortól.

A képek maradnak, de az ifjú alkotók ma már indulnak haza

Fotó: Bujdos Tibor